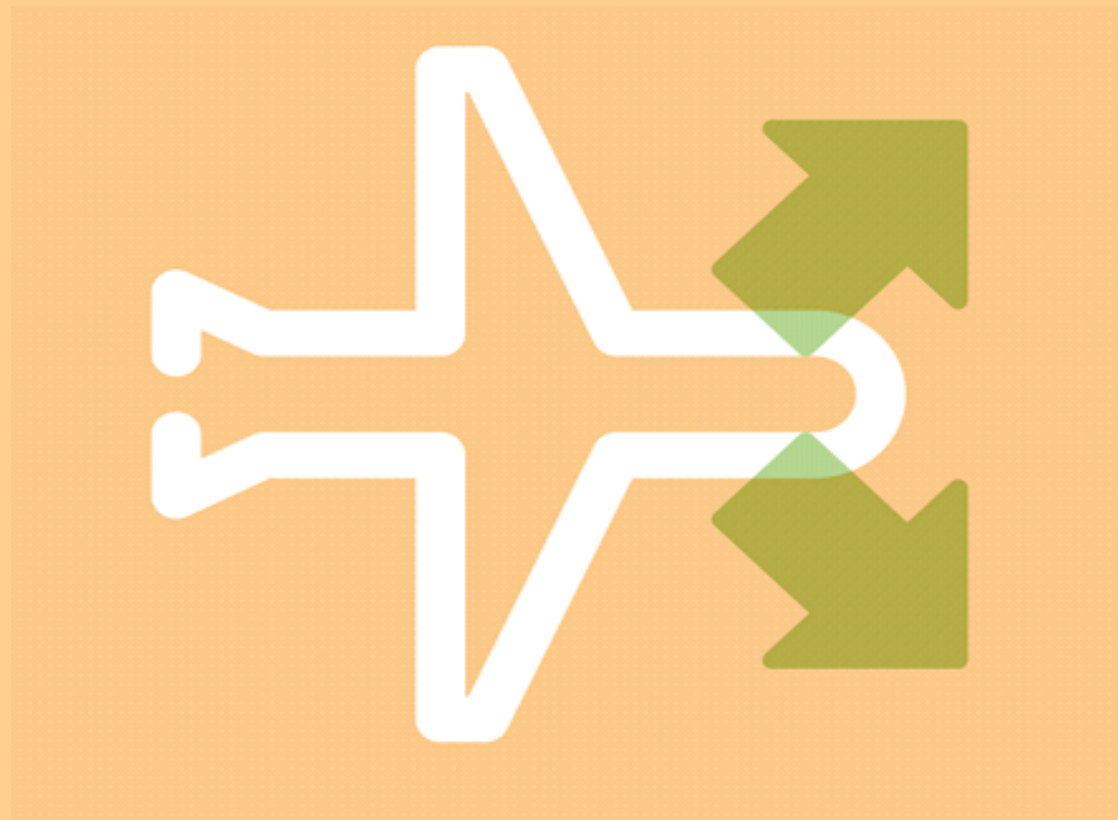

INWONERS AAN HET WOORD: TOEKOMSTVISIE 2040

Gemeente Schagen

Juni 2015

COLOFON

Uitgave

I&O Research
Van Dedemstraat 6c
1624 NN Hoorn
0229-282555

Rapportnummer

2015/43

Datum

Juni 2015

Opdrachtgever

Gemeente Schagen

Auteurs:

Drs. Marion Holzmann
Drs. Bianca de Haan

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

INLEIDING

Inleiding

De gemeente Schagen wil inwoners en organisaties betrekken bij de totstandkoming van de Toekomstvisie 2040. Het eindresultaat van dit interactieve proces dient een breed gedragen toekomstvisie te zijn die recht doet aan de eigenheid van de gemeente.

Methode van het onderzoek

Door middel van verschillende (brainstorm)bijeenkomsten is een lijst met thema's opgesteld die van belang zijn voor het Schagen van de toekomst. De thema's zijn verder uitgewerkt en geoperationaliseerd in een (online) vragenlijst. Een deel van de vragenlijst is in te vullen voor inwoners en een ander deel voor ondernemers. Vervolgens is deze vragenlijst op meerdere wijzen uitgezet onder inwoners en ondernemers.

Inzet Inwonerspanel Schagen

Alle 1.058 leden van het Inwonerspanel Schagen zijn benaderd. Met behulp van het Inwonerspanel voert de gemeente Schagen periodiek peilingen uit naar de mening van haar inwoners (en een klein aantal ondernemers) over uiteenlopende onderwerpen. Via een e-mail kregen de panelleden een uitnodiging om mee te doen aan dit onderzoek. Na één week is er een rappel verstuurd. In totaal vulden 359 panelleden de vragenlijst in, een respons van 34 procent.

Daarnaast is er middels diverse media een 'open link' gecommuniceerd. Via deze link konden inwoners en ondernemers die niet in het panel zitten, ook de vragenlijst invullen. In totaal maakten 61 personen van deze mogelijkheid gebruik. Ook heeft de gemeente (op bijvoorbeeld een markt) actief inwoners en ondernemers benaderd om de vragenlijst op deze wijze in te vullen.

In totaal hebben 420 personen de vragenlijst volledig ingevuld. Aan het begin van de vragenlijst kon men invullen of men de vragenlijst invulde als inwoner of als ondernemer. De verdeling blijkt 406 inwoners en 14 ondernemers te zijn. In deze rapportage worden de uitkomsten van de inwoners beschreven. De resultaten van de ondernemers zijn verwerkt in een andere rapportage.

Analyse

- Op de data is een weging toegepast naar leeftijd en geslacht. Dit betekent dat de verhoudingen naar leeftijd en geslacht zijn teruggebracht naar de werkelijk bestaande verdeling. Bij veel onderzoeken blijken jongeren bijvoorbeeld iets ondervertegenwoordigd te zijn. Onder- en bovengemiddelde groepen worden door middel van een weging dus opgehoogd en verlaagd. Op deze manier zijn de resultaten representatief voor de gehele gemeente Schagen.
- Indien de percentages niet optellen tot honderd procent, is dit het gevolg van afrondingsverschillen.

Presentatie van de cijfers

Veel uitkomsten zijn weergegeven in een wordcloud; hoe groter de woorden staan, des te vaker is het genoemd.

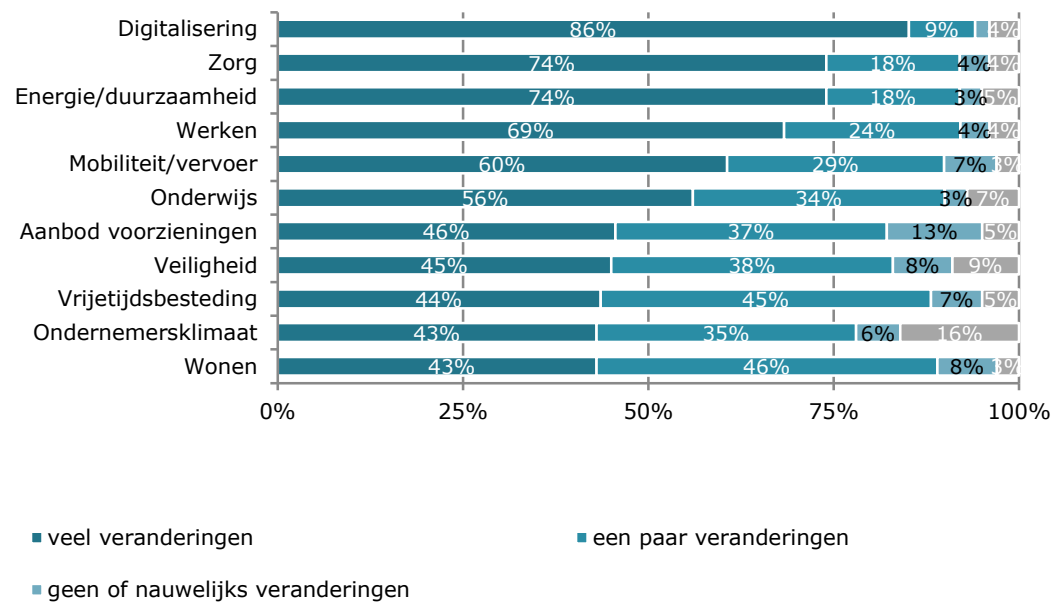
Speeddates met raadsleden

Inwoners zijn, via het deelnemen aan de enquête, uitgenodigd om te speeddaten met raadsleden over de toekomst. Tijdens deze speeddates konden inwoners hun visie op de toekomst mondeling toelichten aan de raadsleden. In dit rapport vindt u het resultaat van de speeddates in de vorm van quotes.

ONTWIKKELINGEN

Vrijwel alle inwoners verwachten wel dat er op één of meerdere gebieden in 2040 veranderingen zijn. Dit zal volgens hen vooral op het gebied van digitalisering zijn, maar ook in de zorg en in het energiegebruik denkt men dat er veel wijzigingen zullen plaatsvinden.

Figuur 1
Verwachte veranderingen in 2040 volgens inwoners

Dat men verwacht dat digitalisering een grote rol zal spelen blijkt ook uit de afgebeelde wordcloud; hierin zijn de antwoorden gebundeld op de vraag waar men aan denkt aan het leven in 2040. Ook verdere vergrijzing, aandacht voor duurzaamheid en individualisering zijn veel genoemd.

De meningen zijn verdeeld op de vraag of het leven in 2040 beter of slechter zal zijn dan nu. Twee op de tien voorziet een positieve ontwikkeling, bijna drie op de tien verwacht geen verandering en 39% denkt dat het leven in 2040 (veel) slechter is. Opvallend is dat naarmate men op meer gebieden een grote verandering ziet, men meer een negatieve ontwikkeling voorspelt.

Tabel 1
Vooruitgang of achteruitgang kwaliteit leven

	Totaal
(sterk) beter	21%
gelijk	28%
(zeer) slechter	39%
weet niet	12%

“Schagen is een actieve wendbare gemeente geworden, de bevolking beslist over beleid (online-democratie), de gemeenteraad gaat enkel over kaders en procedures, wijk- en dorpsraden bemoeien zich actief met de leefbaarheid in de buurten. Burgerkracht heeft het primaat.”

DIGITALISERING

De meeste veranderingen zullen volgens de inwoners te maken hebben met digitalisering. In 2040 zal heel veel (zo niet alles) digitaal geregeld kunnen worden, dus ook de gemeentelijke zaken. Daarnaast verwachten sommige inwoners dat zorg op afstand ook steeds meer zal plaatsvinden. Dit maakt alles wel onpersoonlijker, er is minders sprake van sociaal contact. Verdere ontwikkelingen die men voorziet zijn wijzigingen op het gebied van communicatie, één apparaat in huis dat alles kan bedienen en geen contant geld, post of kranten meer.

Verwachte veranderingen in 2040 op het gebied 'digitalisering'

- Veel veranderingen (86%)
- Een paar veranderingen (9%)
- Geen of nauwelijks (3%)
- Weet niet (4%)

ZORG

Driekwart van de inwoners voorziet veel veranderingen op het gebied van zorg. Men verwacht vooral dat er veel op de mensen zelf afkomt. Verzekeringen vergoeden steeds minder en zorg wordt duurder. Sommigen verwachten zelfs dat er een klasse-verschil komt waardoor arme en rijke mensen andere zorg krijgen. Ook op de omgeving wordt een beroep gedaan; mantelzorg zal naar verwachting steeds meer plaatsvinden.

Verwachte veranderingen in 2040 op het gebied 'zorg'

- Veel veranderingen (74%)
- Een paar veranderingen (18%)
- Geen of nauwelijks (4%)
- Weet niet (4%)

"Schagen heeft een complete gezondheidskliniek.."

"Wonen, zorg en welzijn zijn van dusdanige hoogstaande kwaliteit dat veel koopkrachtige senioren zich vestigen in Schagen."

"In 2040 is Schagen een gemeente met een menselijke maat; een plek waar lokaal voedsel wordt geteeld en het woord "gemeenschapszin" betekenis heeft gekregen doordat iedereen voor elkaar zorgt."

ENERGIE/DUURZAAMHEID

Driekwart van de inwoners verwacht veel veranderingen op het gebied van energie en duurzaamheid. De meest genoemde aspecten gaan over vormen van duurzame energie; minder fossiele brandstoffen en meer gebruik van aardwarmte, wind- en zonne-energie. Ook denkt men aan zelf energie opwekken en energie-neutrale woningen, gebouwen en auto's.

Verwachte veranderingen in 2040 op het gebied 'duurzaamheid'

- Veel veranderingen (74%)
- Een paar veranderingen (18%)
- Geen of nauwelijks (3%)
- Weet niet (5%)

"Schagen maakt naam met de strijd tegen de verzilting, met het telen van biologische bloembollen en met industriële activiteiten op het gebied van duurzame energieopwekking."

"De gemeente Schagen is in 2040 een duurzame gemeente, waar vervoersmiddelen gebruik maken van alternatieve brandstoffen en er veel meer en beter vervoer is tussen de stad Schagen en alle dorpskernen."

WERKEN

Meer dan negen op de tien inwoners denkt dat er op het gebied van werken veranderingen aankomen. De eerder genoemde digitalisering zal veel effect hebben op het werk inhoudelijk, maar ook op het aantal beschikbare banen. Daarnaast noemt men de flexibiliteit van het nieuwe werken: flexibele werktijden, geen vaste werkplekken of thuiswerken, altijd beschikbaar/bereikbaar zijn, en zelfs flexibele contracten (geen vaste contracten meer). Daarnaast verwacht een deel dat er veel werkloosheid zal zijn en dat men pas op een hogere leeftijd met pensioen kan gaan.

Verwachte veranderingen in 2040 op het gebied 'werken'

- Veel veranderingen (69%)
- Een paar veranderingen (24%)
- Geen of nauwelijks (4%)
- Weet niet (4%)

"Schagen is in 2040 de gemeente met de meeste nieuwe start-ups; een gemeente waar ondernemers de ruimte krijgen. Het vervoer in de gemeente is verbeterd en de (internationale) bereikbaarheid van de gemeente is vergroot. Schagen is een "belevenis" zonder een attractie te zijn!"

digitalisering

flexibel contract
zzp'ers

doorwerken

24/7 beschikbaar
basisinkomen

werkloosheid
complexer/gevarieerder werk

thuiswerken

flexibel werken

"Schagen is in 2040 vermoedelijk opnieuw gefuseerd. De provincie bestaat dan misschien niet meer. Vooral t.a.v. wonen is er veel veranderd; jongeren hoeven niet meer op wachtlijsten te staan om in aanmerking te komen voor een (sociale) woning. wel hebben jongeren meer moeite om aan werk te komen. Er zal meer arbeid in deeltijd gedaan worden om iedereen kans op inkomen te geven."

MOBILITEIT/VERVOER

Op het gebied van mobiliteit en vervoer speelt de digitalisering een belangrijke rol. Men verwacht een toename van het elektrisch vervoer (auto's en fietsen, maar ook bussen en treinen) en denkt een groep dat het besturen van een auto automatisch zal gaan. Sommigen zien een afname van het openbaar vervoer, maar een grotere groep inwoners denkt juist dat er meer (en beter) openbaar vervoer komt en goedkoper wordt. Verder worden alternatieve brandstoffen (onder andere groene energie en zonne-energie) genoemd, evenals het delen van een auto en een toename van vliegverkeer.

Verwachte veranderingen in 2040 op het gebied 'vervoer'

- Veel veranderingen (60%)
- Een paar veranderingen (29%)
- Geen of nauwelijks (7%)
- Weet niet (3%)

The word cloud features the following terms and phrases in various sizes and orientations:

- meer openbaar vervoer
- minder openbaar vervoer
- elektrisch vervoer
- besturing
- alternatieve brandstoffen
- elektrische auto
- auto delen
- meer vliegen
- kleinere vervoersmiddelen
- minder woonwerkverkeer
- beter openbaar vervoer
- goedkoop/gratis openbaar vervoer
- meer auto's
- minder auto's
- meer fietsen
- e-bikes
- duurzamer
- rotondes

"Door de krimp en de vergrijzing is er minder verkeer. Hierdoor hoeft er minder uitgegeven te worden aan wegen. Dit levert een flinke besparing op."

"Schagen is in 2040 een drukke en veelbezochte gemeente met veel meer verkeersbewegingen dan nu het geval is. Alle auto's zullen elektrisch zijn en voor gemeenschappelijk gebruik; je pakt er gewoon een als je een auto nodig hebt. De markt in Schagen zal in 2040 wel autovrij zijn."

ONDERWIJS

In het onderwijs hebben veranderingen voornamelijk betrekking op de digitalisering. Het onderwijs in 2040 werkt veel (of volledig) met digiborden, laptops, tablets of apps. Dit maakt het thuis (op afstand) leren mogelijk, vergroot het de individualisering (zelfwerkzaamheid) en maakt het meer maatwerk (differentiëren) mogelijk.

Verwachte veranderingen in 2040 op het gebied 'onderwijs'

- Veel veranderingen (56%)
- Een paar veranderingen (34%)
- Geen of nauwelijks (3%)
- Weet niet (7%)

digitalisering

minder docenten
kleinschaliger
meer praktijkgericht
thuis
maatwerk
duurder
minder scholen
afstemmen bedrijfsleven
leren-leren

zelfwerkzaamheid
grootschaliger

minder kwaliteit
kwaliteit

“Hoogwaardig onderwijs zorgt dat Schagen een gemeente blijft waar jongeren zich senang voelen.”

AANBOD VOORZIENINGEN

Als men nadenkt over de ontwikkelingen die verwacht worden op het gebied van voorzieningen, blijkt dat het vooral gaat om een achteruitgang van het voorzieningenniveau. Minder winkels, sport- en andere voorzieningen, heeft verder reizen voor de inwoners uit de dorpen tot gevolg. De voorzieningen worden meer gecentraliseerd. Ook zal volgens hen het online winkelen verder toenemen. Een klein deel verwacht juist meer aandacht voor kleinschalige (buurt)winkels en eigen initiatieven van de inwoners.

Verwachte veranderingen in 2040 op het gebied 'voorzieningen'

- Veel veranderingen (46%)
- Een paar veranderingen (37%)
- Geen of nauwelijks (13%)
- Weet niet (5%)

"In 2040 is Schagen de gemeente van en voor kinderen, want kinderen krijgen inspraak in de gemeente Schagen. Het verkeer is heel veilig voor kinderen en er is veel ruimte om bomen te klimmen en te ravotten."

"Drempelloze voorzieningen, waaronder winkels en sportaccommodaties zijn afgestemd op de wensen van senioren."

VEILIGHEID

Bijna de helft van de inwoners verwacht veel veranderingen op het gebied van veiligheid en vier op de tien een paar veranderingen. Men verwacht meer criminaliteit en gevoelens van onveiligheid. Dit ontstaat mede door spanningen tussen bevolkingsgroepen, groeiende cybercriminaliteit, afname van blauw op straat en de angst voor aanslagen. Daarnaast noemt men een toename van cameratoezicht, aandacht voor (inbraak)preventie, hogere straffen, buurtwachten en sociale controle als componenten die het gevoel van veiligheid kunnen vergroten. De verkeersveiligheid zal volgens de inwoners toenemen, door verbeterde infrastructuur en verdere automatisering van de vervoersmiddelen.

Verwachte veranderingen in 2040 op het gebied 'veiligheid'

- Veel veranderingen (45%)
- Een paar veranderingen (38%)
- Geen of nauwelijks (8%)
- Weet niet (9%)

digitalisering sociale controle
inbraakpreventie privacy
meer onveiligheid buurtwacht
cameratoezicht
meer criminaliteit
verkeersveiligheid meer politie hoge straffen minder politie angst aanslag
spanningen
cybercriminaliteit

"Schagen is in 2040 de meest veilige gemeente, zonder enige vorm van geweld. Ook is er in Schagen sprake van overvloed. En de gemeente Schagen kent geen vaste organisatiestructuur meer, maar is "holarchisch" (de tegenpool van hiërarchisch). Dit betekent ook dat de gemeenteraad geen controlerende taak meer heeft en de inwoners van de gemeente alles zelf organiseren."

VRIJE TIJDSBESTEDING

Ook de vrijetijdsbesteding zal in 2040 een andere invulling krijgen. Mede door de flexibele werktijden, zal er sprake zijn van meer vrije tijd volgens de inwoners. Ook kan het altijd bereikbaar moeten zijn leiden tot juist minder vrije tijd. Ook op het gebied van vrije tijd speelt de digitalisering een rol; er is veel meer mogelijk dankzij deze ontwikkeling. Sommigen verwachten een veelzijdig aanbod met wellicht nieuwe vormen van sporten of ontspanning. Ook denken ze er meer aandacht komt voor gezondheid (en bewegen) en het opzoeken van de natuur. Minder subsidies leiden volgens enkele inwoners tot minder verenigingen en minder voorzieningen.

Verwachte veranderingen in 2040 op het gebied 'vrije tijd'

- Veel veranderingen (44%)
- Een paar veranderingen (45%)
- Geen of nauwelijks (7%)
- Weet niet (5%)

"Schagen is in 2040 een gemeente die letterlijk in beweging komt doordat ouderen veel meer aan (buiten)sport doen en kinderen niet langer binnen achter een computer spelletjes spelen, maar weer gewoon buiten op straat spelen of sporten op een van de vele sportvelden."

"Er komt in de duinen een plek voor een famous watermuseum. Het waterpark is een doe-museum voor jong en oud. Je kunt er waterproefjes doen, een sluis bedienen of een molen en je kunt zoutwater omzetten in zoetwater. Een museum ook waar je veel kan opsteken over zeespiegelstijging, dijkbeheer en wonen onder zeeniveau. En over de aanpak van de problemen door hogere dijken, zandsuppleties, bouwen van waterwoningen, noem maar op. Het is een museum waar je een tochtje kunt maken door het riool, waar je iets leert over het maken van leidingwater, over het schoonhouden van oppervlaktewater, over de benutting van eb en vloed voor energieopwekking, enzovoort."

duur
minder subsidies
veelzijdig aanbod
meer vrije tijd
flexibel
minder vrije tijd
mantelzorg
digitalisering
meer reizen natuur
meer vrijwilligerswerk
gezondheid
individualisering

ONDERNEMERSKLIMAAT

Ook op het gebied van ondernemen is digitalisering een zeer belangrijke factor. Naast de automatisering van bedrijfsprocessen neemt vooral de online verkoop van producten toe. Dit leidt tot minder winkels en meer concurrentie voor met name de kleine ondernemers. Een deel verwacht ook dat er meer nadruk komt voor creatieve en kleinschalige projecten en producten. Anderen denken dat de centralisering van winkels toeneemt en de kleine ondernemer zal verdwijnen.

Verwachte veranderingen in 2040 op het gebied 'ondernemers'

- Veel veranderingen (43%)
- Een paar veranderingen (35%)
- Geen of nauwelijks (6%)
- Weet niet (16%)

"Schone lucht, zee, strand, groen, fietsgemak en verwenklinieken werken als een magneet op duizenden vakantiehoudende Randstedelingen en andere toeristen."

"Winkels zijn beleveniswinkels geworden als antwoord op het internetwinkelen. Horeca en winkels gaan samen."

"Schagen is in 2040 een pleisterplaats voor toeristen, vanwege het bijzondere historische karakter. Daarnaast is Schagen een gemeente waar veel nieuwe start-ups zijn en is het een vernieuwende gemeente."

"Schagen zal in 2040 geen winkelcentrum meer kennen, omdat de detailhandel bijna volledig zal verdwijnen door de opkomst van het internetwinkelen. De menselijke maat zal terugkomen door in te steken op buurtschappen wat ook zal betekenen dat gemeentes (en dus ook Schagen) juist weer kleiner worden in plaats van groter. Door deze "schaalverkleining" zal de stressfactor verdwijnen en worden materiele zaken minder belangrijk."

WONEN

De ruime meerderheid van de inwoners verwacht dat er in 2040 veranderingen zijn op het gebied van wonen. Zij denken dan vooral aan toepassingen om de duurzaamheid te vergroten: isolatie, zonnepanelen, energiezuinig- of neutraal, zelfvoorzienend zijn in energie of het gebruik van nieuwe energiebronnen. Maar ook heeft men aandacht voor het (langer) kunnen blijven wonen in de eigen woning op hogere leeftijd; aangepaste woningen, toegankelijk voor mindervaliden en leeftijdsbestendig bouwen.

Verwachte veranderingen in 2040 op het gebied 'wonen'

- Veel veranderingen (43%)
- Een paar veranderingen (46%)
- Geen of nauwelijks (8%)
- Weet niet (3%)

"In 2040 wonen en werken mijn kleinkinderen allemaal in de gemeente Schagen. De gemeente Schagen is een gemeente met voldoende werkgelegenheid, onderwijsvoorzieningen en entertainment voor jong en oud."

"Jonge gezinnen worden gelokt door met gemeentelijke subsidie kinderopvang gratis te maken. Voor jongerenhuisvesting is een jongerencorporatie actief."

WONEN

Ook in de woonomgeving zullen veranderingen plaatsvinden, aldus de inwoners. Een deel denkt dat er in 2040 minder openbaar groen is in de wijken en een iets groter deel verwacht juist dat dit toeneemt. Daarnaast denkt een groep dat het voorzieningenniveau (speelvoorzieningen, winkels etc.) afneemt, tezamen met het aantal inwoners. Sommigen noemen zelfs de term 'slaapdorpen'.

"Schagen kent in 2040 minder dorpskernen. De dorpskernen die er nog zijn, zijn bloeiende kernen waar meerdere generaties elkaar ontmoeten en plezier hebben met elkaar."

"Schagen kent in 2040 verschillende "zorgbuurten" waar mensen zo lang mogelijk thuis wonen in aangepaste woningen en waar de gemeenschapszin hoogtij viert."

"Schagen is, samen met de buurgemeenten, in 2040 het "park" van de randstad. De agrarische en toeristische sectoren passen goed in het park en verdienen het geld voor het onderhoud van het park. Het park biedt ook een bijzondere en een mooie woonomgeving waar in luxe gewoond kan worden."